

INFORMATIVNÍ úplné znění

Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů, ve znění zákona č. 50/2016 Sb.

§ 1

Úvodní ustanovení

(1) Tento zákon upravuje

- a) způsob posuzování a zamezení zneužití významné tržní síly v souvislosti s nákupem potravin za účelem jejich dalšího prodeje na území České republiky nebo službami s tímto nákupem nebo prodejem potravin souvisejícími,
- b) dozor nad dodržováním tohoto zákona.

(2) Podle tohoto zákona se posuzuje i zneužití významné tržní síly, které bylo uskutečněno v cizině, pokud jeho účinky nastaly nebo mohou nastat na území České republiky.

§ 2

Vymezení některých pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) dodavatelem podnikatel, pokud prodává potraviny za účelem jejich dalšího prodeje nebo přijímá nebo poskytuje služby s prodejem potravin související,
- b) odběratelem podnikatel nebo nákupní aliance podle písmene c), pokud nakupují potraviny za účelem jejich dalšího prodeje nebo přijímají nebo poskytují služby s nákupem potravin související; za odběratele se považuje také ten, kdo takový nákup nebo služby pro jiného odběratele zajišťuje na základě smlouvy příkazního typu,
- c) nákupní aliancí uskupení odběratelů, vzniklé na základě smlouvy, jiného právního jednání nebo jiné právní skutečnosti, které provádí spolupráci mezi odběrateli v souvislosti s nákupem potravin za účelem jejich dalšího prodeje nebo přijímáním nebo poskytováním služeb s tím souvisejících, nebo bylo za účelem této spolupráce vytvořeno, nezávisle na tom, zda toto uskupení má nebo nemá právní osobnost,
- d) potravinou látka nebo výrobek definovaný jako potravina přímo použitelným předpisem Evropské unie¹⁾.

§ 3

Významná tržní síla

(1) Významná tržní síla je takové postavení odběratele, v jehož důsledku si odběratel může vynutit bez spravedlivého důvodu výhodu vůči dodavatelům v souvislosti s nákupem potravin nebo přijímáním nebo poskytováním služeb s nákupem nebo prodejem potravin souvisejících.

¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin.

(2) Významná tržní síla se posuzuje zejména s ohledem na strukturu trhu, překážky vstupu na trh a finanční sílu odběratele.

(3) Pokud je odběratelem podnikatel, který zajišťuje nákup potravin nebo služby s nákupem nebo prodejem potravin související pro jiného odběratele na základě smlouvy příkazního typu, jeho významná tržní síla se posuzuje společně s postavením odběratele, pro kterého činnost zajišťuje.

(4) Má se za to, že významnou tržní sílu má

- a) odběratel, jehož obrat za prodej potravin a služeb s tím souvisejících na území České republiky přesáhne 5 mld. Kč za poslední ukončené účetní období v délce 12 měsíců,
- b) odběratel, který je ovládanou osobou, jehož obrat za prodej potravin a služeb s tím souvisejících na území České republiky nepřesáhne 5 mld. Kč za poslední ukončené účetní období v délce 12 měsíců, pokud jeho obrat za prodej potravin a služeb s tím souvisejících na území České republiky společně s obratem ovládající osoby za prodej potravin a služeb s tím souvisejících na území České republiky přesáhne 5 mld. Kč za poslední ukončené účetní období v délce 12 měsíců, nebo
- c) nákupní aliance, u které společný obrat jejich členů za prodej potravin a služeb s tím souvisejících na území České republiky přesáhne 5 mld. Kč za poslední ukončené účetní období v délce 12 měsíců.

§ 3a

Náležitosti smlouvy

Smlouva mezi odběratelem s významnou tržní silou a dodavatelem musí být sjednána písemně a musí kromě podstatných částí obsahovat také:

- a) způsob úhrady kupní ceny a dobu na její úhradu, výši slevy z kupní ceny nebo způsob jejího určení, bude-li poskytována, přičemž doba splatnosti kupní ceny nesmí být delší než 30 dní ode dne doručení faktury, výši veškerých peněžních plnění dodavatele, jejichž celková suma nesmí překročit 3 % z ročních tržeb dodavatele za posledních ukončené účetní období v délce 12 měsíců za potraviny dodané jednotlivému odběrateli v roce, ve kterém došlo k finančnímu plnění,
- b) dobu nebo způsob jejího určení pro dodávku předmětu koupě a určení jejího množství za stanovené období nebo určení množství jednotlivé dodávky předmětu koupě,
- c) v případě, že jsou přijímány a poskytovány služby související s nákupem nebo prodejem potravin, způsob spolupráce při jejich přijímání a poskytování co do předmětu, rozsahu, způsobu a doby plnění, výše ceny nebo způsobu jejího určení,
- d) dobu garantované platnosti kupní ceny, která nesmí překročit 3 měsíce od data první dodávky potraviny, na kterou byla kupní cena sjednána,
- e) způsob postoupení pohledávky, který se řídí příslušnými ustanoveními občanského zákona.

§ 4

Zákaz zneužití významné tržní síly

(1) Zneužití významné tržní síly je zakázáno.

- (2) Zneužitím významné tržní síly je zejména
- a) sjednávání nebo uplatňování smluvních podmínek, které vytvářejí výraznou nerovnováhu v právech a povinnostech smluvních stran,
 - b) sjednávání nebo získávání jakékoli platby či jiného plnění, za které nebyla poskytnuta služba nebo jiné protiplnění, nebo je nepřiměřené hodnotě skutečně poskytnutého protiplnění,
 - c) uplatňování nebo získávání jakékoli platby nebo slevy, jejíž výše, předmět a rozsah poskytovaného protiplnění za tuto platbu nebo slevu nebyly písemně sjednány před dodáním potravin nebo poskytnutím služeb, ke kterým se platba nebo sleva vztahuje,
 - d) sjednávání nebo uplatňování cenových podmínek, v jejichž důsledku nebude daňový doklad na úhradu kupní ceny za dodávku potravin obsahovat konečnou výši kupní ceny po veškerých sjednaných slevách z kupní ceny s výjimkou předem sjednaných množstevních slev,
 - e) sjednávání nebo uplatňování plateb nebo jiného protiplnění za přijetí potravin do prodeje,
 - f) sjednávání nebo uplatňování doby splatnosti kupní ceny potravin delší, než je doba uvedená v § 3a písm. a),
 - g) sjednávání nebo uplatňování práva na vrácení nakoupených potravin s výjimkou podstatného porušení smlouvy,
 - h) požadování náhrady sankce uložené kontrolním orgánem po dodavateli bez existence jeho zavinění,
 - i) diskriminování dodavatele spočívající ve sjednání nebo uplatnění rozdílných smluvních podmínek pro nákup nebo prodej služeb s nákupem nebo prodejem potravin souvisejících při srovnatelném plnění, bez spravedlivého důvodu,
 - j) provádění auditu nebo jiné formy kontroly dodavatele odběratelem nebo jím pověřenou fyzickou osobou nebo právnickou osobou na náklady dodavatele včetně požadování rozborů potravin na náklady dodavatele, nebo
 - k) nerespektování výsledků úřední kontroly potravin provedené orgány státního dozoru² odběratelem.

Dozor nad dodržováním zákona

§ 5

(1) Dozor nad dodržováním zákona provádí Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“). Působnost Úřadu je stanovena jiným právním předpisem³.

(2) Podnět k zahájení řízení týkající se porušení povinností uložených tímto zákonem nebo rozhodnutím vydaným na jeho základě Úřad odloží, neshledá-li jej důvodným. Při posuzování důvodnosti vychází z míry závažnosti posuzovaného jednání, přičemž přihlíží zejména k povaze jednání, způsobu jeho provedení a počtu dotčených subjektů. O odložení podnětu učiní písemný záznam, v němž je odůvodní, a vyrozumí o něm podatele.

² Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

³ Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů.

§ 6

(1) Zjistí-li Úřad v řízení z moci úřední, že došlo ke zneužití významné tržní síly, tuto skutečnost v rozhodnutí uvede a tímto rozhodnutím takové jednání do budoucna zakáže.

(2) Namísto rozhodnutí podle odstavce 1 Úřad rozhodne o zastavení řízení za podmínky, že účastník řízení Úřadu navrhl závazky, jejichž splněním se odstraní závadný stav, a že zneužití významné tržní síly nebylo Úřadem kvalifikováno jako závažné. V takovém rozhodnutí může Úřad rovněž stanovit podmínky a povinnosti nutné k zajištění splnění těchto závazků. Jestliže Úřad neshledá navržené závazky dostatečnými, důvody písemně sdělí účastníku řízení a pokračuje v řízení.

(3) Závazky podle odstavce 2 může účastník řízení písemně navrhnout Úřadu nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy mu Úřad doručil písemné vyrozumění, v němž Úřad sdělí základní skutkové okolnosti případu, jejich právní hodnocení a odkazy na hlavní důkazy o nich, obsažené ve spise (dále jen „sdělení výhrad“). Účastník řízení je svým návrhem vázán vůči Úřadu, popřípadě vůči třetím osobám, a od podání návrhu do rozhodnutí Úřadu podle odstavce 2 nesmí postupovat způsobem, který je předmětem sdělení výhrad Úřadu.

(4) Po zastavení řízení podle odstavce 2 může Úřad znovu zahájit řízení podle odstavce 1, jestliže

a) se podstatně změnila podmínky, které byly pro vydání rozhodnutí podle odstavce 2 rozhodné,

b) účastník řízení jedná v rozporu se svými závazky podle odstavce 2, nebo

c) rozhodnutí bylo vydáno na základě nepravdivých nebo neúplných podkladů, údajů a informací.

§ 6a

Je-li zjištěno porušení zákazu stanoveného v § 4, může Úřad rozhodnout o uložení opatření k nápravě, jehož účelem je odstranění protiprávního stavu, a stanovit přiměřenou lhůtu k jeho splnění.

§ 7

(1) Na řízení vedené Úřadem ve věcech zneužití významné tržní síly, jakož i na jeho vyšetřovací oprávnění, se přiměřeně použijí ustanovení zákona o ochraně hospodářské soutěže.

(2) Na postup Úřadu podle tohoto zákona se právní předpisy o kontrole⁶⁾ nepoužijí.

§ 8

Správní delikty právnických osob a podnikajících fyzických osob

(1) Odběratel, který má významnou tržní sílu, se dopustí správního deliktu tím, že

a) v rozporu s § 4 zneužije svoji významnou tržní sílu,

b) nesplní závazek podle § 6 odst. 2,

⁶⁾ Zákon č. 255/2012 Sb., kontrolní řád.

- c) nesplní opatření k nápravě uložené Úřadem podle § 6a nebo jinou povinnost stanovenou rozhodnutím Úřadu, nebo
- d) nesjedná povinnou náležitost smlouvy podle § 3a písm. a) až e) nebo nesjedná smlouvu písemně.

- (2) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že
- a) poruší pečeť umístěnou v průběhu šetření podle tohoto zákona, nebo
 - b) v rozporu s tímto zákonem neposkytne Úřadu úplné, správné a pravdivé podklady nebo informace, včetně obchodních knih, jiných obchodních záznamů nebo jiných záznamů, které mohou mít význam pro objasnění předmětu řízení.

(3) Za správní delikt podle odstavce 1 se uloží pokuta do 10 000 000 Kč nebo 10 % z čistého obratu dosaženého odběratelem za poslední ukončené účetní období a za správní delikt podle odstavce 2 se uloží pokuta do 300 000 Kč nebo 1 % z čistého obratu dosaženého právnickou nebo podnikající fyzickou osobou za poslední ukončené účetní období.

- (4) Je-li pokuta podle odstavce 3 ukládána
- a) odběrateli, který je ovládanou osobou, počítá se z úhrnu čistého obratu ovládané a ovládající osoby za poslední ukončené účetní období, nebo
 - b) nákupní alianci nebo jejím členům, počítá se z úhrnu čistých obrátů dosažených jejími členy za poslední ukončené účetní období.

(5) Pokud je pokuta uložena nákupní alianci, ručí její členové za zaplacení uložené pokuty společně a nerozdílně.

§ 9

Společná ustanovení ke správním deliktům

(1) Právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výměry pokuty právnické osobě se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

(3) Odpovědnost za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezačal řízení do 5 let ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 10 let ode dne, kdy byl spáchán.

(4) Správní delikty podle tohoto zákona v prvním stupni projednává Úřad.

(5) Na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení **tohoto** zákona o odpovědnosti a postihu právnické osoby.

(6) Odpovědnost za správní delikt právnické osoby, která zanikla, přechází na jejího právního nástupce. Má-li zaniklá právnická osoba více právních nástupců, odpovídá za správní delikt každý z nich. Při výměře pokuty se přihlédne též k tomu, v jakém rozsahu přešly na právního nástupce výnosy, užitky a jiné výhody ze spáchaného správního deliktu, a

k tomu, pokračuje-li některý z právních nástupců v činnosti, při které byl správní delikt spáchán.

(7) Zanikla-li právnická osoba, která správní delikt spáchala, až po nabytí právní moci rozhodnutí, jímž jí byla za tento správní delikt uložena pokuta, přechází povinnost tuto pokutu zaplatit na právního nástupce zaniklé právnické osoby. Je-li právních nástupců více, odpovídají za zaplacení pokuty společně a nerozdílně.

§ 10

Pořádková pokuta

(1) Právnické nebo podnikající fyzické osobě, která v rozporu s tímto zákonem neposkytne Úřadu při provádění šetření nezbytnou součinnost, lze uložit pořádkovou pokutu až do výše 300 000 Kč nebo 1 % z čistého obrátu jí dosaženého za poslední ukončené účetní období.

(2) Pořádkovou pokutu lze uložit i opakovaně. Celková výše opakovaně ukládaných pokut nesmí přesáhnout 10 000 000 Kč nebo 10 % z čistého obrátu dosaženého právnickou nebo podnikající fyzickou osobou za poslední ukončené účetní období.

§ 11

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.